

KNNV

Vogelwerkgroep

De Bevelanden

Mededeling no. --

Inventarisatie Huiszwaluwen op

De Bevelanden

2018

(Provincie Zeeland)

**Niels de Schipper
2018**

KNNV
vereniging
voor veldbiologie

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Werkwijze	4
Overzicht tellers	5
Resultaten Huiszwaluwteiling:	6
<i>-Hals van Zuid-Beveland</i>	8
<i>-Zuid Beveland</i>	9
<i>-Noord Beveland</i>	10
Evaluatie	11
Conclusie	12
Dankwoord	13

Inleiding

In 2018 zijn de Zeeuwse Bevelanden wederom gebiedsdekkend op broedende Huiszwaluwen geïnteriseerd. Dit jaar maar liefst voor de elfde maal op rij. Evenals in eerdere jaren is er weer nauwgezet te werk gegaan en zullen de resultaten het werkelijke aantal dicht naderen.

Na een korte beschrijving van de Bevelanden en de gevolgde werkwijze, worden de resultaten besproken van de inventarisatie die in de zomer van 2018 werd uitgevoerd naar de broedende Huiszwaluwen op de Bevelanden.

Voor een uitgebreide bespreking over de Huiszwaluw, het voorkomen in Zeeland en de historie van de Huiszwaluwkolonies op de Bevelanden verwijs ik naar het rapport van 2003.

Oude rapporten (2003- 2013) over de inventarisaties van de Huiszwaluw op de Bevelanden zijn terug te vinden als PDF op: www.vwgdebevelanden.nl

Werkwijze

De Huiszwaluwentelling is volgens de handleiding LSB kolonievogels/zeldzame soorten van de SOVON uitgevoerd (van Dijk 1996).

Dit houdt in dat ertussen de datumgrenzen van 15 juli en 15 augustus éénmaal bewoonde nesten zijn geteld. Deze tellingen zijn te voet of op de fiets uitgevoerd waarna de gegevens op veldkaarten werden ingevuld.

Onder bewoonde nesten wordt verstaan: nesten waaraan gebouwd wordt, nesten die voltooid zijn en nesten die in goede gave conditie zijn, nesten met jongen of waarin gebroed is. Daarbij wordt ook gelet op in en uit vliegende vogels en (verse) poepresten onder de nesten.

Zodoende zijn alle woonkernen geïnventariseerd en ook is het gehele buitengebied van de Bevelanden uitgekamd op broedende Huiszwaluwen.

Kolonievogels en zeldzame soorten: Huiszwaluw

Handleiding landelijke soortenonderzoek broedvogels (LSB)

Inventarisatie *Half mei tot begin september*

Datum grens *15 juni-15 augustus gehele dag*

Methode Minimaal eenmaal nesttelling tussen de datumgrenzen, bij voorkeur begin augustus. Bewoonde nesten tellen: nesten waaraan gebouwd wordt, nesten die voltooid zijn en die in gave conditie zijn (in en uit vliegende vogels) en nesten met jongen (let op uitwerpselen) Nieuwe nesten worden op een andere plaats gebouwd of oude nesten worden geannexeerd. Houdt rekening met door mussen bewoonde nesten, herkenbaar aan nestmateriaal (veren, stro en dergelijke) dat uit de nestopening hangt.

Interpretatie Hoogste aantal nesten aanhouden.

Nestbouw kan, vooral bij droog weer, enkele weken in beslag nemen.

Vestiging tot in juli; telling voor begin juli doorgaans onvolledig.

Biotoop Gebouwen of bouwwerken.

Hieronder een opsomming van alle geïnventariseerde woonkernen en hun tellers, zonder hun inzet was deze telling niet mogelijk geweest. Ook is door een deel van de tellers geheel het buitengebied van de Bevelanden geïnventariseerd waar gelukkig ook nog grote aantallen Huiszwaluwen tot broeden kwamen.

plaats	teller	plaats	teller
Zuid-Beveland		Zuid-Beveland	
Hansweert	Frank Nijse	Baarland	Maarten Meulbroek
Schore	Frank Nijse	Hoedekenskerke	Nel Minee
Biezeling	Niels de Schipper	's Heer Abtskerke	Bram Korteknie
Kapelle	Niels de Schipper	Sinoutskerke	Bram Korteknie
Eversdijk	Niels de Schipper	Kwadendamme	Peter Boelee
Wemeldinge	Rob v/d Leur	Oudelande	Piet de Dreu
Kattendijke	Piet de Dreu	Ellewoutsdijk	Piet de Dreu
Kloetinge	Niek Oele	Driewegen	Maarten Meulbroek
Wilhelminadorp	Piet de Dreu	Ovezande	Niels de Schipper
Goesse Sas	Piet de Dreu	Nisse	Peter Alblas
Goesse meer	Piet de Dreu	Heinkenszand	Peter Alblas
Goes-Oost	Niek Oele	's Heerenhoek	Peter Alblas
Goes-Zuid	Piet de Dreu		
Oostmolenpark	Piet de Dreu	Noord-Beveland	
Over-Zuid	Piet de Dreu	Kats	Niels de Schipper
Zonnewest	Piet de Dreu	Colijnsplaat	Jacomien Bakker
Goes-West	Piet de Dreu	Kortgene	Kees Tazelaar
Goes centrum	Niels de Schipper	Wissenkerke	Niels de Schipper
Goes-Noord	Cees Lavooy	Geersdijk	Niels de Schipper
Noordhoek	Niek Oele	Kamperland	Niels de Schipper
's H-Hendrikskinderen	Cees Lavooy		
Wolphaartsdijk	Merien van Loo	Hals v/d Bevelanden	
Oud-Sabbinge	Cees Lavooy	Bath	Rien Weststrate
's Heer Arendskerke	Paul de Kort	Rilland	Rien Weststrate
Eindewege	Paul de Kort	Stationsbuurt	Rien Weststrate
Lewedorp	Kees Los	Krabbendijke	Rinus Sinke
Nieuwdorp	Kees Los	Waarde	Rinus Sinke
Borssele	Wim de Wilde	Oostdijk	Rinus Sinke
's Gravenpolder	Wim de Wilde	Kruiningen	Dick Reijnhout
Langeweegje	Peter Boelee	Yerseke	Niels de Schipper

Resultaten Huiszwaluwentelling

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken van de telling uitgevoerd in 2018, voor de overzichtelijkheid is gekozen de Bevelanden op te delen in de bestaande gemeentes.

De resultaten van de telling zijn die van de afgelopen 10 jaar, de tel reeks loopt vanaf 2003.

Hals van de Bevelanden (541)

Gemeente Reimerswaal

In de Hals van de Bevelanden nemen de aantallen door de jaren heen langzaam af en deze afname is eigenlijk wel in elke kolonie waarneembaar. Enkele opvallende plaatsen zijn het dorp Yerseke, waar de huiszwaluwen zich steeds meer gaan concentreren in de nieuwbouwwijk. Maar ook het gemaal bij Waarde waar een schilderbeurt het aantal drastisch heeft doen dalen. Ook in Krabbendijke blijven de aantallen afnemen maar lijken de zwaluwen te verkassen naar de Hoeve Oostpolder. Maar gelukkig houden de zwaluwen moedig stand in Bath, Rilland en Waarde.

Verrassend was de vondst van een kolonie van 30 nesten IN EEN LOODS bij Volkerdorp. Welke is gevonden door de VWG Bergen op Zoom.

Hals Beveland	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Volkerdorp	30	-	-	0	0	-	-	-	-	-	-
Bath	82	91	86	100	97	116	88	62	59	73	80
Rilland	65	59	43	53	50	68	66	54	55	95	117
Valkenisse polder	0	0	0	0	1	5	6	7	9	0	8
Westhof	26	41	27	23	26	18	11	14	19	31	42
Zuidhof	0	1	1	0	0	0	1	-	-	-	-
Middenhof	33	39	34	18	12	9	13	9	10	10	13
Schalkhoeve	23	17	11	32	51	41	46	64	50	34	23
Oostpolder hoeve	34	21	21	19	20	14	15	16	13	13	40
Krabbendijke	22	32	21	34	38	30	44	61	115	149	127
Waarde	70	62	-	43	53	66	73	96	103	105	119
Gemaal Waarde	5	26	-	30	27	12	5	10	8	3	1
Oostdijk	52	51	40	58	54	50	43	40	46	48	44
Uienfabriek	34	25	32	31	34	17	14	37	51	39	51
Kruiningen	7	5	7	5	4	5	9	13	13	17	25
Yerseke	28	-	-	40	28	35	48	48	55	40	38
Seemaerte	30	42	-	44	36	19	14	17	24	27	27
totalen	541	512	323	530	531	505	496	548	630	684	755

Enkele wetenswaardigheden uit 2018 zijn dat de grootste kolonie aan één gebouw in de Hals van de Bevelanden zich bevond in Bath (45) verder werden bij de pakhuizen aan de Vlieteweg nabij Oostdijk 34 en de Westhof 26 nesten geteld. Andere noemenswaardige plekken waren in de Oostdijk waar 22 nesten aan een huis zaten en hoeve Seamarte met 30 nesten. De tweede, derde en vierde plaats in de top vijf van het dorp met de meeste Huiszwaluwen nesten op de Bevelanden waren dit jaar het Bath (82) gevolgd door Waarde (70) en Rilland (65)

Zuid-Beveland (760)

Gemeente Kapelle (205)

In de Gemeente Kapelle zitten de aantallen weer behoorlijk in de lift lijkt het zo. En dat klopt ook wel want op de meeste locatie stijgen de aantallen licht. Maar de enorme toename in Wemeldinge laat het totaal toch echt wel stijgen. Maar helaas is er ook weer een afvaller, op de hoeve Doeselaar werden er de afgelopen jaren geen Huiszwaluwen meer vastgesteld.

Wemeldinge is dit jaar dan ook het dorp op de Bevelanden waar de meeste Huiszwaluwen broeden. Een welverdiende eerste plaats die ik niet aan zag komen.

Gem. Kapelle	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Hansweert	23	15	-	8	5	18	27	46	66	48	30
Schore	27	27	-	18	21	16	25	44	44	34	36
Hoeve Doeselaar	0	0	1	3	6	8	10	17	13	16	18
Biezellinge	25	24	17	13	13	23	25	18	20	16	26
Kapelle	13	9	8	8	7	16	16	23	18	23	24
Wemeldinge	117	93	94	87	69	75	77	73	70	54	55
Zwartenburg	0	0	0	0	2	2	0	0	4	12	13
totalen	205	168	<i>120</i>	137	123	158	180	221	235	203	206

Gemeente Goes (223)

Helaas blijft het maar slecht gaan in de stad Goes. Maar eigenlijk was dat ook wel een beetje te verwachten. Aan de andere kant had ik nog wel hoop op de diverse nieuwbouwprojecten aan de stadsranden van Goes. Opvallend is wel dat in de drukste en "meest vervuilde straat" van Goes, de Buys Ballotstraat, de Huiszwaluwen dapper standhouden.

Misschien wel een goed idee om volgend jaar eens wat extra aandacht te geven aan de Goes.

De Stad Goes	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Goes-Noord	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Goes-Zuid	7	7	12	14	17	13	12	12	11	13	9
Goes Overzuid	0	0	0	0	0	0	0	3	1	3	0
Goes-West	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Goes-Oost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elzahoeve	3	8	8	7	12	12	13	15	14	14	16
Goes centrum	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2
Zonnewest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Noordhoek	0	0	0	1	1	0	8	14	12	8	7
Oost molenpark	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Goesse meer	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
De Mosselbank	0	0	3	0	9	8	5	5	5	7	17
totalen	10	15	23	23	40	34	39	53	45	49	52

In de overige dorpen van de gemeente Goes ging het redelijk tot goed, alhoewel de aantallen hier toch ook weer bijna allemaal iets afnemen.

Enkele opvallende zaken waren hier het hoge aantal in Wolphaartsdijk, Eindewege en Kattendijke en de vondst van een nieuwe kolonie, het kan dus nog gewoon!!

Gemeente Goes	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Kattendijke	26	15	30	26	34	16	21	18	13	13	17
Kloetinge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Waaskinderen	9	14	18	19	18	18	15	19	16	10	13
Wilhelminadorp	35	38	47	52	50	52	49	45	43	38	36
Blauwe wijk	0	0	0	0	0	0	0	2	12	17	21
Rode wijk	1	6	-	30	39	28	21	19	10	6	0
Wolphaartsdijk	42	-	-	37	26	39	30	13	25	19	24
Oud-Sabbinge	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Sluis de Piet	3	3	2	0	0	3	2	2	0	6	5
Nw kraaijtsedijk	24	38	24	30	30	28	26	24	19	16	16
Veldzicht	12	15	-	28	35	33	37	31	30	18	12
Westerland	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoetweg 12	2	4	4	5	5	14	18	19	20	21	23
Eindewege	26	8	5	7	26	16	20	29	31	26	18
's H. Arendskerke	12	2	2	4	12	12	11	9	11	9	8
Hendrikskinderen	14	-	-	-	1	3	1	2	4	1	5
Totalen	213	143	132	238	276	259	252	232	235	200	198

Gemeente Borssele (323)

In 2018 is er in de Gemeente Borssele weer een dekkende telling uitgevoerd. Waar ik natuurlijk erg blij mee ben en de tellers ook dankbaar voor ben.

Als ik zo door de lijst van de resultaten van de gemeente Borssele heen ga kan ik er eigenlijk geen pijl op trekken het is een mix van afname maar ook toename. Maar over het hoe en waarom ik heb werkelijk geen idee. Waar ik wel blij van wordt is het eindresultaat, 323 bezette nesten.

Gen. Borssele	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
's Gravenpolder	30	30	-	36	29	36	42	46	48	34	27
Weeldijk	0	0	0	0	0	0	1	3	4	3	6
Magdalenahoeve	-	-	-	20	21	21	24	21	17	34	23
Kwadendamme	55	50	52	56	59	43	49	39	45	45	52
Langeweegje	22	18	15	14	9	11	16	12	15	28	33
's Heer Abtskerke	8	22	-	10	9	4	4	6	10	9	20
Sinoutskerke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nisse	0	-	-	3	2	3	3	4	5	4	7
Brilletjedijk	1	-	-	9	8	12	16	9	17	12	6
Ovezande	1	-	-	3	4	3	6	6	6	4	2
Rietveldweg	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	1
Hoedekenskerke	37	42	35	50	49	32	46	38	30	47	48
Baarland	23	14	13	16	11	11	11	1	9	17	19
Stuyvezant	0	0	0	0	0	5	5	7	17	16	6
Oudelande	6	12	-	3	4	4	21	36	37	27	42
Ellewoutsdijk	13	-	12	23	22	22	27	41	44	44	43
Gemaal Ellesdiek	0	-	1	3	4	0	0	1	1	0	0
Driewegen	2	-	1	3	4	2	4	8	7	3	9
Borssele	0	0	2	4	6	7	4	3	3	2	3
Korte Zuidweg	34	15	20	24	14	9	9	45	41	34	23
Hollestelleweg	13	17	-	10	11	9	22	20	14	9	10
t'Klompekot	12	20	-	19	9	13	11	6	14	16	13
's-Heerenhoek	18	19	-	19	20	9	7	4	4	2	2
Lewedorp	4	8	4	7	6	3	5	6	7	9	14
Nieuwdorp	5	1	3	9	9	5	6	7	12	10	3
De Graszone	5	6	3	3	2	7	4	4	6	5	12
Stoofweg	5	1	3	9	9	4	3	1	2	13	5
Heinkenszand	12	17	-	18	16	11	9	9	14	12	9
Oudelandeweg	15	15	-	2	5	0	0	9	6	2	3
Kousendijk	2	5	-	4	9	9	9	9	9	7	8
Totalen	323	312	164	371	351	295	364	401	447	452	449

Hier nog enkele wetenswaardigheden uit Zuid-Beveland. Dat het dorp Wemeldinge (117) weer de meeste broedparen herbergde. Op de tweede plek Kwadendamme (55) en verrassend op de derde plek Wolphaartsdijk met 42 nesten. De grootse kolonie aan één gebouw op Zuid Beveland was dit jaar aan de Korte Zuidweg bij Borselle met 34 nesten. Andere grote kolonies onder één dak waren te vinden aan de Nieuw Kraaijtersdijk met 24 nesten en aan de Veerweg in Wolphaartsdijk met 21 bezette nesten.

Noord-Beveland (247)

Gemeente Noord-Beveland

Na een kleine dip in de telling van vorig jaar ging het dit jaar weer goed op Noord Beveland. Een groot aantal kolonies bleef op peil of nam iets toe. En zelfs Colijnsplaat krabbelde weer op. Maar helaas ook weer een paar plaatsen waar het minder goed ging. Opvallend genoeg in het buitengebied, en dat geheel tegen de trend in.

Noord Beveland	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Kats	19	18	-	8	1	1	3	5	7	4	7
Zuidlangeweg	18	25	-	19	12	12	5	8	-	-	-
Noordlangeweg	27	10	24	21	20	15	-	-	-	-	-
Kortgene	33	33	26	36	39	38	48	54	39	38	41
Hof Haamstede	5	10	-	11	5	8	2	-	-	-	-
Hof Holland	27	36	-	28	24	36	35	34	35	35	33
Colijnsplaat	35	30	19	17	33	30	15	24	23	22	37
Camp. Orisant	4	4	4	0	5	4	2	1	3	2	3
Camp.mattenburg	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2
Emmelisedijk	41	-	46	42	28	14	13	8	14	12	12
Wissenkerke	2	-	12	14	17	25	27	25	18	18	25
Kammerland	25	-	25	20	24	29	28	29	28	26	28
Geersdijk	2	-	0	3	16	17	14	14	14	25	25
Hoekhof	0	-	0	0	0	0	3	2	4	8	8
Baashuisweg	3	-	6	12	10	12	11	10	6	8	8
Gr. Middenhof	0	-	0	0	0	0	0	2	0	1	3
Wilhelminahoeve	0	-	0	11	0	0	16	11	0	14	17
Mariahoeve	4	-	9	5	10	10	2	15	11	16	12
Schoonoord	0	-	0	0	0	0	0	2	5	7	9
Totalen	247	166	171	247	244	251	224	252	208	237	270

Dit jaar op “Peeland” was wederom Colijnsplaat (35) het dorp met de meeste nesten, gevolgd door Kamperland (25) en Kats (19). En voor de grootse kolonie aan één gebouw op Noord Beveland moesten we wederom naar Hof Holland (27) aan de Prinsendijk. Ook de kolonie aan de Emelisedijk mag niet onvermeld blijven met 41 nesten.

Zo zie je maar dat fraaie boerenhofsteden net zo goed kunnen zijn als een mooi dorp.

Evaluatie

Hals van Zuid-Beveland

In de Hals werden er in het jaar 2006 totaal 858 nesten genoteerd; tot nu toe de hoogste telling. In 2018 werden er in de Hals van Zuid-Beveland 541 bezette nesten geteld.

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
549	679	802	858	744	755	684	630	548	496	505	531	530	333	512	541
											schatting:		500	530	

Zuid-Beveland

Op Zuid-Beveland werden er in 2018 ruim 760 nesten geteld. Het hoogste aantal getelde nesten was in 2010 met 966 nesten. Zoals in de tabellen te zien is zijn er in de jaren 2016 en 2017 behoorlijk wat gaten gevallen in de telling.

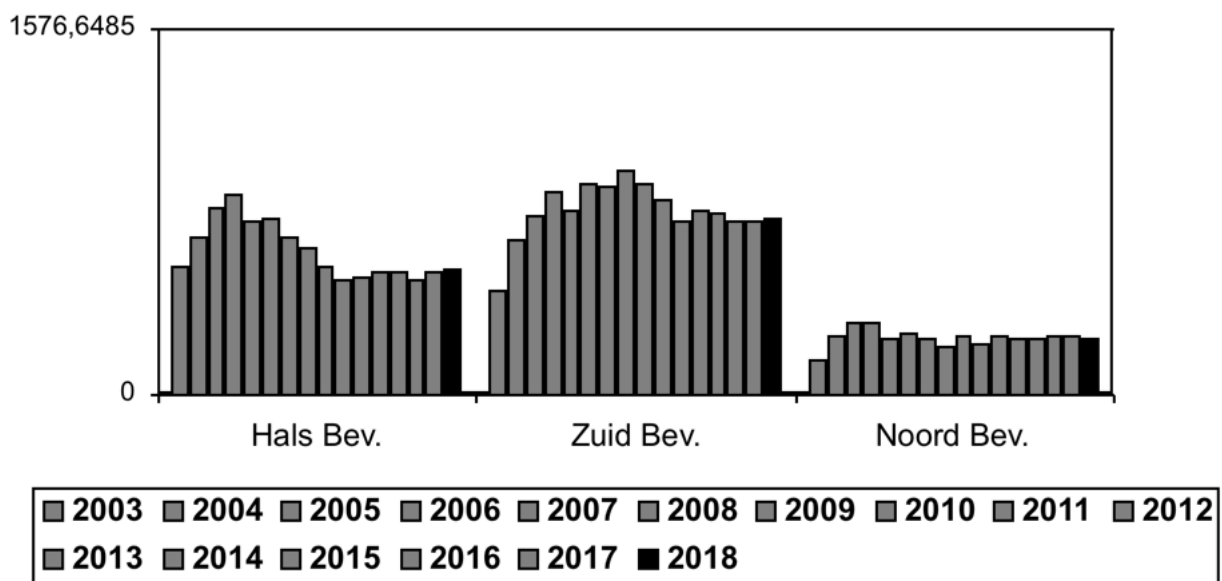
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
451	667	769	874	790	911	908	966	912	839	749	789	780	454	633	760
										schatting:		785	750	750	

Noord-Beveland

Op Noord-Beveland werden 247 bezette nesten gevonden. Het hoogst aantal nesten werd in 2015 vastgesteld met 315 nesten. Ik ben erg verheugd om te zien dat het aantal nesten zich de laatste jaren behoorlijk stabiliseert op "Peeland"

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
146	251	315	309	245	270	237	208	252	224	251	243	247	171	166	247
											schatting:		250	250	

Aantalverloop per deelgebied 2003/2018

Conclusie

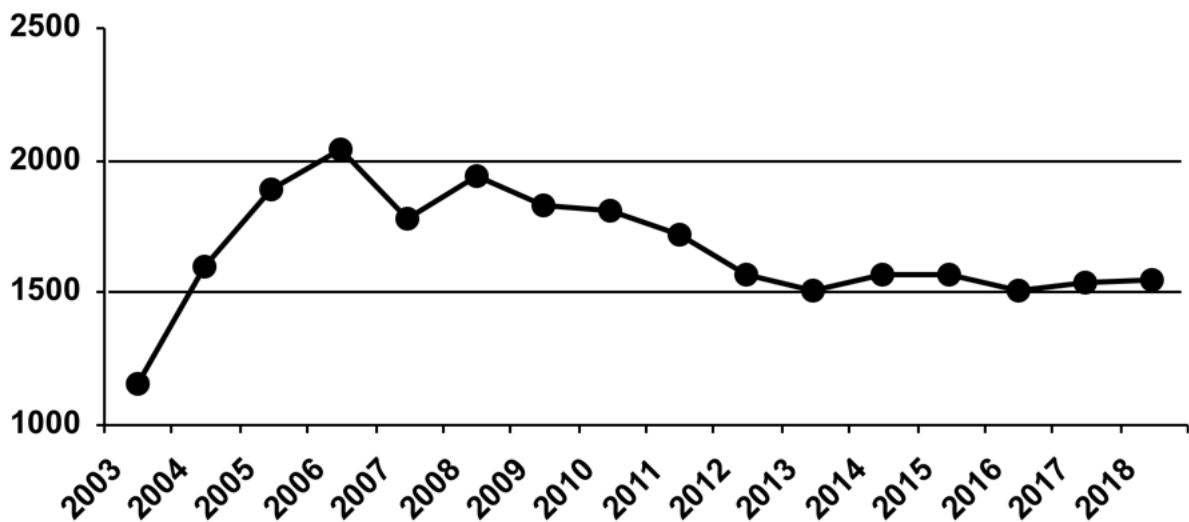
De telling van 2018 leverde op geheel de Bevelanden 1548 bezette Huiszwaluwnesten op. Het geschatte aantal broedpaar op de Bevelanden voor 2018 komt dan ook op zo'n 1600 paar.

In 2006 werden er 2041 nesten opgespoord en was het geschatte aantal broedpaar 2100, wat tot nu toe het beste jaar was van de afgelopen telperiode op de Bevelanden (2003/2018).

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1146	1596	1883	2041	1779	1936	1825	1804	1712	1559	1505	1563	1562	1500	1530	1548
1200	1650	1950	2100	1825	2000	1900	1875	1800	1600	1550	1625	1600	1550	1600	1600

Aantalverloop (broedpaar/schatting) op de Bevelanden 2003-2018

In 2007 kwam er een abrupt eind aan de spectaculaire stijging van de voorafgaande jaren. Sinds 2013 is er gelukkig een einde gekomen aan de dalende trend en stabiliseren de aantallen zich. Wat hier precies de oorzaak van is, is nog steeds niet geheel duidelijk. Maar zoals wel vaker in dit soort gevallen zal het een combinatie zijn van diverse negatieve factoren. Zoals de matige zomers in de periode 2007/2013. Het gebrek aan voedsel zal ook een oorzaak zijn maar of het dan ook aan nestelgelegenheid en aan de voorraad bouw materiaal ligt lijkt mij eigenlijk van niet. Natuurlijk zijn er ook nog factoren die zwaar van invloed zijn maar waar we nu nog geen weet van hebben, zoals de verliezen tijdens de trek van en naar de overwintering gebieden en de verliezen in Afrika.

Aantalverloop op de Bevelanden 2003-2018

Alles bij elkaar opgeteld ben ik natuurlijk erg blij dat de dalende trend is gestopt en is overgegaan in stabiele aantallen gedurende al een aantal jaren. Hopelijk kunnen vanuit hier de aantallen weer stijgen.

Dankwoord

Zeer dankbaar ben ik de volgende personen die de dorpen en polders zijn ingetrokken om de Huiszwaluwen en hun nesten op te sporen. Een groot deel van deze tellers zijn er zelfs al van het begin (2003) bij om hun dorpje of kolonie te tellen.

Dit jaar waren de vaste VWG tellers; Dick Reijnhout, Kees Tazelaar, Cees Lavooy, Niek Oele, Piet de Dreu, Kees Los, Peter Alblas, Paul de Kort, Wim de Wilde, Peter Boelee, Merien van Loo, Rob van de Leur, Rinus Sinke, Rien Westrate en Kees Los.

Naast de ‘oudgediende’ ook dit jaar weer een paar nieuwkomers, te weten Herwick Tan, Bram Korteknie, Maarten Meulbroek, Kees Dijkhuis en Anneke Verkaar. Ik zou zeggen: “Van harte welkom bij de club”.

Maar natuurlijk ook een woord van dank voor de mensen die geen lid zijn van onze vogelwerkgroep maar ook al jaren net zo enthousiast mee tellen. Op Noord Beveland telde Jacomien Bakker in Colijnsplaat, op Zuid Beveland telde Nel Minee Hoedekenskerke en Jet Vemijn in Baarland, Schore en Hansweert werden geteld door Frank Nijse

En Mark Hoekstein voor de kritische blik op dit verslag.